

Naši delovni kmetje bodo šli naprej po poti resničnega napredka

Danes so se zbrali v Ljubljani na svoj prvi zadržni zbor delegati-zadržniki kmetijskih obdelovalnih zadrž. Res, da je bilo že več zadržnih zborovanj, toda še nobenega v takem obsegu in pomenu, ki ga ima današnji, ki se vrši v času, ko so širom Jugoslavije stopili na pot kmetijskega obdelovalnega zadržništva že stotisoči delovnih kmetov in se zavestno vključili v široko fronto graditeljev socializma. Vršni se v času, ko smo uspešno vključili tretje leto naše pefletke in ko s povečanimi poslovanji, kljub zapadnim in vzhodnim zaviralcem napredka in ker se zavedamo naše zgodovinske vloge, čvrsto stopamo v četrtlo leto pefletke.

Ni to zborovanje samo manifestacija naše odločne volje, da zgradimo socializem, to zborovanje je tudi delovni zbor, ki ima namen, da si povemo vse bogate izkušnje našega dosedanjega dela, da se pogovorimo o uspehih in neuspehih tega našega pionirskega napora.

Tega so se zavedale vse kmetijske obdelovalne zadrž, ki so se na to zborovanje prav zaradi tega dobro pripravljale in izbrale za svoje zastopnike najboljše iz svoje srede.

Tudi priprave, kot sam zbor, so imele skoraj povsod poudarek na manifestaciji, ampak na resnem prizadevanju okrepliti zadrž — bilo v pogledu gospodarskega razvoja, bilo v pogledu nadaljnje uveljavitve demokratičnih principov njih upravljanja.

Zato niso redki primeri, da so bila ta zadržna predzborovanja samo volivni sestanki, ampak da so to bili posebni občni zbori, ki so reševali marsikatero važno vprašanje nadaljnega razvoja zadrže. Kot se mi na vsa podobna zborovanja, so se tudi zadržniki in vsi tisti, ki na tem področju delajo, na to današnje zborovanje pripravljali, a povečanimi naporu odstraniti vse tisto, kar ovira razmah zadržništva. Njih predzborovanja so bila predpriprava za redni letni občni zbor zadrže, za zastavitve poti v novem gospodarskem letu, bila so utrditev zadržne demokracije in vrt novih pobud za premagovanje naporov v bodočem letu. Pa ne samo to, ne samo z zborovanji — tudi v povečanem delovnem naporu ne področju zadržne proizvodnje, so se odražale te priprave. Socialistično tekmovalstvo se je v tem času široko razvilo na zadržnem sektorju in že pokazalo tudi velike uspehe.

Vse to ima velik pomen za že obstoječe zadrže. Pomen vsega tega pa je še večji, ker to naše zborovanje — uspeh, ki ga bo popečan napor nas vseh, predvsem pa pionirskih zadrž, nujno moral imeti, pada v čas, ko ogromna večina delovnih kmetov vsak dan jasneje uvidena pravilnost in nujnost naše poti v graditvi socializma na vasi. Oni uvidevajo moralno upravičenost socialističnega načela, da naj bo tudi na vasi vsakdo plačan po svojem delu, da naj preneha tudi na kmetih izkoriščanje človeka po človeku in nastopi enakopravnost vseh delovnih ljudi.

Eno je čisto gotovo. Ze dosedanji uspehi v socialistični preobrazbi naše vasi nam popolnoma jasno dokazujejo, da bo kmetijsko delovno zadržništvo dobivalo v bodoče vsak dan širši razmah, da bo raslo naprej in se notranje krepilo. Jasno pa nam je tudi to, da je pri tem vloga obstoječih zadrž, ki s svojimi obstojem, s svojimi uspehi, dokazujejo najzgovorneje pravilnost in koristnost zadržništva za vsa naša skupnost, prenesteno važna, da pa je prav tako važna pri tem tudi vloga ljudske oblasti in vseh tistih njenih organov in ukrepov, ki vplivajo na rast socialističnega zadržništva.

Naše današnje zadrže bi lahko primerjali s prvimi partizanskimi enotami, ki pa so čeprav v početku šibke, pod modrim vodstvom naše Partije — našega maršala Tita — zrastle v močno zmogovito Jugoslovansko armado.

Kakor naša narodnoosvobodilna borba ni nastala sama po sebi, kot bi to hoteli dokazati sovražniki naše Partije in našega ljudstva iz tabora Kominforma, tako tudi proces socialistične preobrazbe naših vasi ne teče sam po sebi. Kakor je bila za organiziranje in vodenje narodnoosvobodilne borbe potrebna zrela in izkušena politična in organizacijska sila naša Partije in ob njej vseljajska organizacija Osvobodilna fronta, lako je tudi za pravilno vodenje revolucionarnega procesa na vasi potrebna izkušena roka političnega krmarja — naše Partije. Ona je pokazala delovnim kmetom smer tega razvoja, pokazala, kakšen bo prehod v socializem za ogromno maso naših delovnih kmetov, ki so močno zainteresirani na tem, da se ta prehod ne izvrši po neki šabloni, ampak da se izvrši v čim demokratičnejši obliki, našim prilikam primerno, kakor to postavlja in za kar se danes bori naša Partija.

Vodstvo naše Partije, preko tarenških partijskih in drugih organizacij, v vsakodnevnem stiku s revolucionarnim procesom na vasi, stalno analizira vse za-

motane pojave tega gibanja in sproti daje navodila, smernice in napotila za pravilno vodenje tega procesa.

Ob naši Partiji, ki stalno daje na razpolago svojo politično in organizacijsko moč, je isredno važno tudi delo naše frontne organizacije. Ona je zopet pozvana, da na široki fronti s političnim delom stalno prepričuje našega kmetičkega človeka o nujnosti in prednosti socialistične organizacije našega kmetičstva. Prepričati ga je treba, da je le lako moči doseči boljše življenje tudi za njega in odstraniti razliko med mestom in vasio. To ogromno delo na prepričevanju kmetičkih ljudi, ki je za našo ljudsko demokracijo tako tipična metoda političnega dela, mora stalno spremljati proces preobrazbe vasi in samo ob lakem delu bodo imeli pravilni ekonomski ukrepi — bilo odkupi, bilo davki, bilo zadolževanje za proizvodnjo po možno- stih gospodarstev in še drugi, la uspeh, da se bodo delovni kmetje v resnici sami odločili in stopili na pot kmetijskega delovnega zadržništva ter se tako vključili v splošne napore graditeljev socializma v naši državi. Le na ta način bo zagotovljen tisti prirodni izbor, ki bo prečisti situacijo v glavnem že ob nastanku kmetijske obdelovalne zadrže. Le na ta način bodo ostali izven zadrže tisti kmetje, ki v zadržo ne spadajo in ki bi zadržni skupnosti le škodovali. Ti nepričistični in zadržni rasti škodljivi elementi so danes v največji meri vzrok, da imajo zadrže težave tako pri uvajanju zadržne demokracije kot pri marsikateri njihovi gospodarski akciji. Ti so, ki se borijo proti socialističnim metodam dela, proti normam in socialističnemu načinu nagradjevanja, ti so, ki so svojo špekulantsko miselnost in delovna- nje prenesli pod plašč zadrže in ga skušajo tam dalje razvijati. Zato je naša važna naloga, da jih, če se da, popravimo, ali pa izločimo iz zadržne skupnosti, na drugi strani pa pazimo, da se v zadrže ne bodo več vlihotapljali.

Za zdravo rast kmetijskih obdelovalnih zadrž je nadalje važno pravilno delo okrajnih zadržnih zvez. Vloga okrajnih zvez kmetijskih zadrž je v pogledu zdravega razvoja kmetijskih obdelovalnih zadrž zelo pomembna, slasti zato, ker ona vodi skrb in nadzor nad pravilnim poslovanjem upravnih in nadzornih odborov teh zadrž. Ona skrbi za demokratizacijo kmetijskih obdelovalnih zadrž in pomaga odpravljati kršnje demokratičnih načel. Vprašanje demokratizacije upravljanja naših kmetijskih obdelovalnih zadrž je eno najvažnejših vprašanj ne samo, ker diktatorski postopki dušijo na eni strani svobodo in pobudo delovnih zadržarjev, na drugi strani pa plaše kmete, ki še niso v zadržah, ampak tudi zato, ker je vprašanje socialistične demokracije eno osnovnih vprašanj našega celotnega družbenega sistema.

O vsem tem in še o marsičem je naloga, da se na današnjem zadržnem zborovanju pogovorimo. Potrebno je, da razčistimo nekatera važna vprašanja, ki se vplivajo na zdravo rast zadržništva in zavirajo tempo izgradnje našega kmetičstva, da še vedno soostaja za tempom izgradnje naše socialistične industrije.

To zborovanje bo dokaz naše moči na področju socialističnega kmetičstva, dokaz naših doseženih uspehov. Bo pa to zborovanje tudi sigurno v veliko vzpodbudo vsem zadržnikom. Dalo jim bo novega poleta za premagovanje vsakovrstnih ovir in nakazalo pot, po kateri naj gre nadaljnje utrjevanje naših obstoječih kmetičskih obdelovalnih zadrž. Nadalje bo lo zborovanje tudi močan poziv vsem tistim poštenim delovnim kmetom, ki se do sedaj iz tega ali onega vzroka še niso kot zadržniki vključili v naše napore izgradnje boljšega in lepšega življenja.

Mi vemo, da so naporu, ki nas še čakajo na nadaljnji poti, veliki, veliki, ker izgradnja socializma je velika in težka naloga še pod drugimi pogoji, pri nas pa še toliko težja, ker nam nasprotujejo tudi tisti, ki se proglašajo za zaščitnike in voditelje progressa.

Vendar, če domo vsi prizadeti, lako zadržniki kot tisti, katerim je naložena skrb za razvoj našega kmetičskega zadržništva in napredok kmetičstva, izvršili sklepe III. plenarnega zasedanja OK KPJ glede dviga kmetičske proizvodnje in organizacijske ter gospodarske učrstitve kmetičskih obdelovalnih zadrž, če se bomo ravnali do kraja po noveletnih navetih maršala Tita, tedaj bo šlo naše socialistično kmetičsko zadržništvo kljub vsem težavam novim in novim zmagam nasproti. Vedno več bo takih delovnih kmetov, ki bodo prostovoljno stopili v skupno borbo našega herojskega delavskega razreda in delovne inteligence in se junasško borili za izvedbo petletnega plana in s tem za zgraditev socializma v naši državi in za zmago resnice v svetu.

Ing. Jože Levstik,
minister za kmetičstvo

Maršal Tito je sprejel predstavnike jugoslovanskih fizikulturnikov

Beograd, 6. januarja. (Tanjug.) Maršal Tito je sprejel včeraj dopoldne predstavnike jugoslovanskih fizikulturnikov in delovnih kolektivov podjetij za izdelavo fizikulturnih in športnih rekvizitov. Delegacija so tvorili pomočnik predsednika komiteja za fizikulturo Mile Čubrčić, predstavnik Fizikultorne zveze Jugoslavije Miša Pavčević, Miro Kreačić in Jozo Bačić, predstavnik fizikulturnikov JA generalni major Djuro Kladrin, direktor Državnega inštituta za fizikulturo Branko Polič, direktor podjetja »Sport« v Beogradu Sava Nestorović, delavec Toma Bogdanović, ki je pred kratkim izpolnil petletni plan, direktor podjetja »Predrag Heruc« Ivan Balen in delavec Maks Škreblin, direktor slovenskega podjetja »Elan« Lovro Potočnik in delavec Stane Jeras.

V imenu fizikulturnikov in športnikov Jugoslavije ter delavcev in delavk podjetij za izdelavo rekvizitov so člani delegacije pozdravili maršala Tita ter se mu zahvalili za skrb, ki jo posveča pravilnemu organiziranju in razvoju fizikulture v naši državi. V daljšem razgovoru so omenili dosedanje uspehe pri delu za množično fizikulturo in športa ter načrte za nadaljnje delo. Težava, ki jih je treba odstraniti, in vse potrebe, katerih rešitev naj bi prispevala k še večjemu in hitrejšemu širjenju naše fizikulture in športa ter k njenemu kvalitativnemu dvigu na višjo stopnjo. Poudarili so, da se je lani udeležilo crossa in Titove štafete na etično- stično naših fizikulturnikov. Naši fizikulturniki in športniki so tudi na mednarodnih tekmovaljih želi največje uspehe. Podjetja za izdelavo rekvizitov so izdelala nad 80 tisoč nogometnih žog in 20.000 parov smučarskih čevljev ter različnih drugih predmetov in daleč presegla skupno proizvodnjo v etari Jugoslaviji po količini, vrsti in kakovosti. Plan za nadaljnji razvoj obsega preskrbo s potrebnimi rekviziti, še širšo množičnost raznih fizikulturnih panog in priprave za veliki zvezni zlet, ki bo po končanem petletnem planu in bo pokazal vse fizikultorne in športne uspehe v socialistični Jugoslaviji. Da bi bili uspehi, ki jih v tem pogledu pričakujejo, kar najboljši, je nujno potrebno pripraviti ali zgraditi teovadne prostore ter nabaviti najnujnejše pomožno telovadno orodje, ki ga pri nas še ne izdelujemo.

Maršal Tito se je pohvalno izrazil o uspehih naših fizikulturnikov in športnikov doma in na tujem ter kot vedno doslej pokazal vse razumevanje za njihove potrebe, nakar je dejal:

»Vsem pravilno je prizadevanje, da bi se naša fizikultura kar najbolj razvila. Fizikultura in šport nista nekaj, s čimer naj bi se ukvarjalo samo omejeno število ljudi. Sleherni naš mladinec in mladica, sleherni naš človek, ki se čuti zdrav, bi se moral ukvarjati s katero koli fizikulturo ali športno panogo. Fizikultura in šport ne krepita samo zdravja, ne krepita samo organizma, da bi lahko vzdržal telesne napore, marveč prav tako razvijata tudi pri človeku moralne lastnosti, vzgaja njegov značaj. V naši socialistični družbi lahko dobita fizikultura in šport svoj polni pomen in razmah, to pa je treba vztrajno propagirati.

Ne zadošča, da imamo nekaj nogometnih klubov in na milijone navijačev. Povečati moramo število športnikov in omogočiti kvaliteten izbiro ob množičnem ukvarjanju s športom in fizikulturo. Zatorej ne sme klub v centru prevzeti od društva v notranosti dobrega igralca takoj, ko je pokazal kvaliteten igro, kajti tako ni mogoče dvigniti kvalitete naših društev v notranosti. Dva ali tri dobra društva v centrah ne zadoščajo. Naš nogomet mora biti bolj množičen, vendar pa dobri igralci iz notranosti lahko pridejo v poštev za sestavo reprezentativnih ekip. Prizadevati si moramo, da bo čim več močnih moštev, da gremo čimbolj v široko ter da preprečimo snubitev in odvzemanje igralcev. Športnikom je treba

dovoliti, da nastopajo v tistem klubu, v katerem hočejo nastopati in v katerem lahko pokažejo največ. Pripomniti moram, da so letos že precej zginila nasprotja med posameznimi društvii. Prizadevati pa si moramo, da bodo ta društva povsem enakopravna ter da bodo pravice in dolžnosti naših športnikov popolnoma enake. Nepravilni so postali tudi odnosi med »Partizanom« in »Crveno zvezdo«, kar je prav tako vplivalo na zadržanje občinstva. Postopoma pa bodo tudi tu nastali pravilni odnosi. Za »Partizana« je težava ta, da ne more imeti svojega narščaja, vendar je nujno, da ima naša armada dober klub, ker je to tradicija; med vojsko smo imeli moštvo, ki nas je dostojno reprezentiralo. To je bil »Hajduk«, ki je po osvoboditvi žel lepe uspehe v tujini.

Kadar gre za reprezentiranje našega športa in fizikulture v tujini, morajo imeti naši športniki in fizikulturniki pred očmi, da na tujem ne zastopajo samo svojega društva, ampak tudi celotni šport naše socialistične domovine, in se morajo zato še vztrajneje boriti kot doma, sicer pa mora biti med našimi društvii in znotraj samih društev popolno tovarišvo in ne kakšna nezdrava konkurenca. Pozitivna socialistična tekma je tudi tu zelo dobra stvar, važna pa je tudi športna enakopravnost in notranja športna demokracija, enaki življenjski in razvojni pogoji. To bo prispevalo k temu, da bodo člani teh društev v še večji meri tekmovali, da bodo boljše. Mislim, da smo že sedaj na tem, da odpravimo tiste notranje napake, ki so ponekod prišle do izraza v našem nogometnem športu.

Torej kot sem dejal, našo fizikulturo in šport je treba široko in vsestransko razviti. Prizadevati si je treba, da se kar največ ljudi ukvarja s tenisom, ki je zelo koristen za slehernega človeka, zlasti pa za tiste, ki delajo v uradnih Vem, da nimamo dovolj potrebnih rekvizitov za to športno panogo. Mislim pa, da bomo v kratkem imeli možnost izdelovati tudi sredstva, potrebna za ta šport. Poleg tega je treba razvijati tudi karkar, odbojko, lahko atletiko, vodne športe in vse druge športne panoge. Zimsko kopalnico, ki bi ga zgradili na primer v Splitu, bi zelo koristilo našim plavalcem, da bi lahko trenirali tudi pozimi. Tako bo šel razvoj fizikulture in športa tudi na široko. Za to nam niso potrebna velika sredstva in menim, da je mogoče nabaviti najnujnejše rekvizite. Vi pa si prizadevajte, da boste doma izdelali čim več. Vselej morate imeti pred očmi, da pri nas ne gojimo športa zaradi športa, da pri nas šport ni le sredstvo, da se ustreže ambicijam, marveč življenjska nujnost. Šport mora telesno krepiti generacije naših ljudi, učvrstiti njih

organizem in razvijati njihove dobre lastnosti. Voditelji našega športa imajo pri tem veliko nalogo. Dati morajo športu resnično socialistični značaj in ne smejo ustvarjati ozkih klubov ter stremeti za ustvarjanje senzacij. Skratka, njih naloga je, da so predstavniki športa socialistične države.

Maršal Tito se je nato dotaknil potreb, o katerih so govorili predstavniki fizikulturnikov Jugoslavije. Strinjal se je s tem, da je potrebno zgraditi dvorane in telovadišča ali vsaj pripraviti teren zanje. Obljubil je, da bo storil vse, da bodo dobili fizikulturniki in športna društva nazaj tiste dvorane, ki so bile prej zgrajene v ta namen, sedaj pa jih začasno uporabljajo v druge namene. Razen tega je poudaril, da lahko grade, kjer bi bilo to potrebno in možno, tudi začasne telovadnice v barakah, dokler ne bodo zgrajene stalne in popolnoma opremljene telovadnice. O organizaciji fizikulture in športa v JA je maršal Tito dejal, da je izolacija od civilnih društev nepravilna in nepotrebna, da je to stara praksa, ki jo je treba odpraviti.

Na posebno vprašanje o priznanju dela v frontnih organizacijah tistim fizikulturnim voditeljem, ki prostovoljno delajo v raznih društviih in fizikulturnih aktivih, in teh je okrog 15.000, je maršal Tito odgovoril, da je treba to njihovo delo kot družbeno koristno evidentirati kot vsako drugo delo članov Ljudske fronte.

Člani delegacije so izročili tovarišu Titu večje število različnih športnih in fizikulturnih rekvizitov kot dar naših podjetij v Beogradu, Zagrebu in v Sloveniji.

Zahvala maršala Tita za noveletne čest tke

Predsednik zvezne vlade, maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito je prejel ob novem letu 1950 številne osebe, pisme in telegrafske čestitke od članov Prezidijske Ljudske skupščine FLRJ in zvezne vlade, od predstavnikov prezidijev ljudskih skupščin in vlad ljudskih republik, od članov diplomatskega zbora v naši državi in naših diplomatskih predstavnikov v inozemstvu, od množičnih organizacij, delovnih kolektivov in voditeljev podjetij, ustanov in kmetijskih obdelovalnih zadrž, kakor od posameznikov iz države in inozemstva.

Maršal Tito se tem potom vsem priščno zahvaljuje.

Štirinajsti plenum Centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije

Beograd, 6. jan. (Tanjug.) Včeraj se je začel XIV. plenum Centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije. Plenuma, ki ga je začel sekretar CK LMJ Milijan Neoričić, so se udeležili poleg delegatov tudi član CK KPJ Veljko Vlahović, pomočnik ministra za kulturo in znanost Ivo Frol, organizacijska sekretar-

ka AFZ Jugoslavije Vera Aceva in sekretar izvršnega odbora Ljudske fronte Jugoslavije Mile Jovičević. Referat o nalogah na ideološko-političnem področju v organizacijah Ljudske mladine je imel tov. Milorad Pešić, član biroja Centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije.

ZELEZO TOPIJO S PLINOM IZ LIGNITA

V Adi (Vojvodina) je kolektiv tovarne »Potisjec« dosegel nenavaden uspeh z uvedbo plinskega generatorja. Začeli so uporabljati plin namesto kokska za toplotno peč v livarni. Ta uspeh ima velik pomen ne le za tovarno samo, kjer so izdelali nove vrste plinski generator, temveč tudi celotno industrijsko stroko.

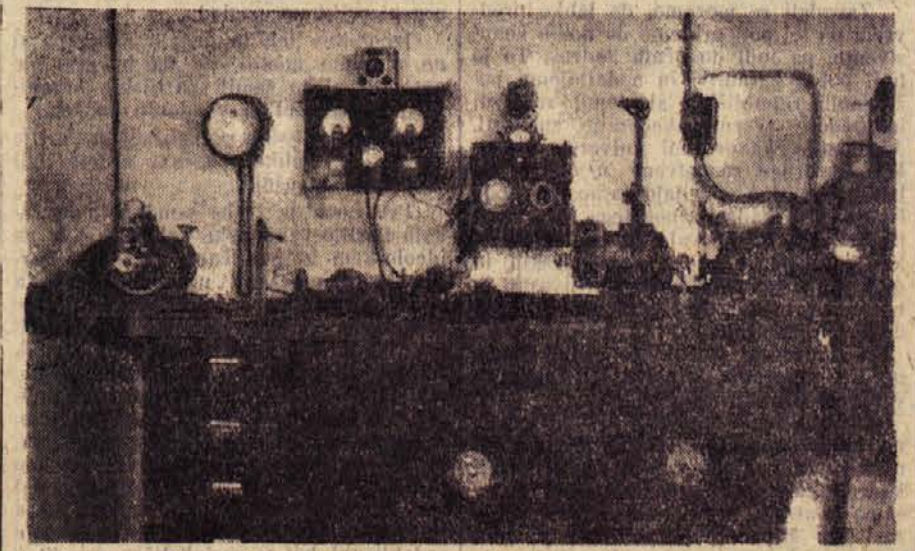
Treba je bilo mnogo težavnega dela in preden so dosegli uspeh, so se zvrstili številni neuspehi. Podjetje »Potisjec« je

bilo še leta 1947 majhna delavnica, v zadnjih treh letih pa se je razvilo v strojno tovarno in livarno. Ze prvo leto pefletke je delavec Istvan Terteli skonstruiral novo vrsto stružnice. Leta 1948 so to vrsto stružnice začeli serijsko izdelovati. Potem je Terteli izdelal tudi načrt za novo vrsto plinskega generatorja za uporabo lignita. Tudi plinske generatorje zdaj že serijsko izdelujejo. Novo vrsto plinskega generatorja uporabljajo v raznih industrijskih podjetjih: v keramični in mlinski industriji in v obratih za žganje magnezita.

Ker so se plinski generatorji dobro uveljavili, so začeli razmišljati, da bi generator uvedli še za druge namene. Miklos Sarnajki je dobil nalogo, da konstruira plinski generator, ki bi nadomestil koks v livarni. Tako bi uporabljal mnogo cenejši lignit.

Sredi oktobra so prezidali majhno kupolno peč za uporabo plina iz lignita namesto kokska. Ob peči so instalirali plinski generator, ki daje plin. Prvi poskusi niso bili uspešni. To pa jim ni vzelo poguma in vztrajno izpopolnjevali napravo, dokler kupolna peč ni začela dajati litine. Šele peti poskus novembra je bil uspešen. Tedaj so pretopili 450 kg železa s plinom, ki so ga pridobili iz lignita. Izkazalo se je, da kakovost železa ne zaostaja za železom, topljenim na stari način. To je potrdila tudi beogradska tehnična fakulteta.

Tako so iznašli novi način za topljenje železa. Vse priprave in raziskovanja so končana, tako da zdaj uvajajo uporabo plina pri veliki kupolni peči ter ne bodo več uporabljali koks.

DOMAČA PREIZKUSNA POSTAJA ZA ELEKTRIČNE NAPRAVE AVTOMOBILA, IZDELANA V SAP MARIBOR

MILOVAN DJILAS

Problem šolstva v boju za socializem v naši deželi

(NADALJEVANJE)

Pri tem stopa v ospredje problem našega vodstva na samih univerzah. Tudi rektorati se razvijajo v okorne administrativne ustanove. Menimo, da je treba težišče dela — organizacijskega, učnega in ideološkega, postaviti tja, kjer se razvija samo življenje, kjer nastajajo in dozorevajo sami problemi. To pa niso rektorati, marveč fakultete in visoke šole. Težišče organizacijskega in drugega dela naj bo torej na dekanatih, ne pa na rektoratih. S tem ne mislimo reči, naj bi se vloga samih rektoratov zmanjšala. Naprotno, mislimo, da bi se s tem dejansko dvignila v splošnih, načelno važnih vprašanjih.

Podobno je treba ravnati tudi glede nižjih šolskih ustanov. Težišče prosvetnih problemov je na okraju in kraju: na gimnazijah in srednjih ter strokovnih šolah, v osnovnih šolah. Tam se je treba lotiti reševanja problema. Tam je treba dati več pravice, več odgovornosti in več dejanske pomoči v obliki različnih posvetovanj in konferenc, preko inspektorjev (za prosvetne ustanove ne ustreza naziv inštruktor). Treba je povečati in osamosvojit vlogo oblastnih in okrajnih prosvetnih referentov, direktorjev gimnazij, upravnikov šol, direktorjev svetov, svetov učiteljev in roditeljev ter svetov učiteljev in množičnih organizacij. Učitelj osnovne šole naj ne bo več tako odvisen od prosvetnega aparata okrajnega ljudskega odbora ima največ iniciative v vsakem pogledu. Treba mu je določiti primerno letno vsoto za šolo, da mu ne bo treba za vsako malenkost tekat okrog in moledevali na okrajnem odboru. To bo razvilo iniciativo nižjih organov in jih napotilo na reševanje problemov v celoti, dvignilo pa bo tudi idejno, prosvetno, organizacijsko in operativno vlogo višjih organov. Ministrstva za prosveto pa naj imajo širše, bolj splošne naloge: ustanavljajo in razvijajo naj znanstvene ustanove, sestavljajo naj učbenike, popljujejo probleme in izkušnje, izpopolnjujejo pouk, razvijajo in usmerjajo idejni boj, imajo naj splošno kontrolo in iniciativo glede gnojnega dvigovanja šolstva, gnojnega položaja prosvetnih delavcev itd. itd.

Vzporedno s tem je treba poglobiti dejansko kontrolo. Kontrola ne sme temeljiti na birokratskem nezadovoljanju do ljudi, marveč na delu in sodelovanju z njimi, na pomoči, ki jim je potrebna. Na splošno je večina ljudi dobra in poštena, malopridneži pa se lahko skrivajo med njimi samo, če zaviramo iniciativo dobrih in če mečemo v en koš.

Način vodstva v vprašanih prosvete, znanosti in kulture bodi prežet s širino, s socialistično humanostjo, načelnostjo in gibčnostjo. Nikoli ne smemo pozabiti, da gre tu za žive ljudi, za oblikovanje človeške duševnosti in človeške zavesti in da lahko slab, ozek, dolkratinski, birokratični in breznačelni način vodstva samo zavira pravilno vzgojo ter hitro in uspešno prevzgojo.

VI.

Zelo resen problem za naše šolstvo so kadri, tako pomanjkanje kadrov, kakor tudi strokovna in idejna izobrazba kadrov, ki jih imamo. V tej zvezi je velik problem tudi slaba in nezadostna gmojna podlaga šolstva (poslopja, učila, preskrba, nagrajevanje itd.), ki je glede na naše splošne potrebe še ne moremo radikalno spremeniti. V tej zvezi je tudi skrb za zdravje učencev in vzgojiteljev. Če pa zdaj materialne baze še ne moremo temeljito predučkati ali poskrbeti za zdravje, kakor bi morali, pa lahko v marksistkem pogledu storimo več. Če na primer v prihodnjem 1950. planskem letu glede učil položaja še ne moremo izboljšati, moremo in moramo leta 1951 to plansko in organizirano storiti, kajti našim šolam primanjkuje najosnovnejših pripomočkov, za kar ni treba angažirati velike industrije.

Kadrov nam primanjkuje na vseh področjih prosvetnega, znanstvenega in kulturnega delovanja. Naša država je stori la obsežno in daljnosežne ukrepe, da bi to vprašanje v bližnji bodočnosti rešila in dobila osnovne, za razvoj dežele potrebne kadre. To se ne more zgoditi kar čez noč, kajti potrebno je daljše obdobje, da se ti kadri izlozajo in usposobijo.

Problem očitno ni samo in predvsem v številu, marveč tudi v kakovosti kadrov, v strokovni in idejni ravni kadrov, tako tistih, ki se uče, kakor tudi tistih, ki jih uče.

Strokovno znanje mnogih naših učiteljev (pri tem mislimo skoraj izključno na tiste, ki niso končali učiteljske) je slabo in nezadostno. Ne smemo pozabljati, da so morali mnogi izmed njih priti na svoja mesta brez učiteljske in z nedovršenim učiteljskim. Na gimnazijah in drugih srednjih šolah je ta problem še ostrejši, razen tega pa je del profesorjev, zlasti za družbene vede, kljub čisto dobri volji in prizadevanju ideološko zastal ali pa je njegova podlaga popolnoma napačna. Na univerzah in visokih šolah imamo tudi nekaj profesorjev, ki se spramljajo sodobne znanosti, ki so se zanesarili in dejansko ne poznajo svojega predmeta. Če razen tega upoštevamo še slabe gmojne in zdravstvene pogoje za šolanje, premagajošče učnega kadra, preveč honorarnih moči, ki jim je šola postranski posel, tako da jim ne morejo nuditi tistega, kar bi jim mogli, dobimo jasno sliko o stanju učnega kadra.

Mnogi naši dijaki in študentje čisto pridejo iz šole nezadostno usposobljeni, celo brez minimalnega stvarnega znanja. Za primer naj opozorim samo na en pojav: na tehnične visoke šole prihajajo maturantje, ki ne znajo najpreprostejših algebrskih računov. Nekaj podobnega vi-

dimo pri učencih, ki prihajajo na srednje strokovne šole. To se da delno pojasniti z objektivnimi vzroki: ljudska oblast dela na področju šolstva sistematično šele štiri leta, primanjkuje nam prosvetnih kadrov, boriti se moramo z gmojnimi težavami itd. So pa tudi subjektivni vzroki: zastojanje boja za kakovost znanja, nezadostna usposobljenost učnega kadra, podcenjevanje pomena pridobivanja stvarnega znanja, kar se dogaja tudi pri nekaterih partijskih in mladinskih organizacijah itd. Sicer ne moremo reči, da bi nam vse gimnazije dajale takšne dijake z malo in veliko maturo, Res pa je tudi, da se to dogaja zelo pogosto. Ne moremo na primer imeti za dobro tisto gimnazijo, na kateri se dijak osem let uči tujega jezika in pride iz nje, ne da bi ga mogel uporabljati kakor treba. Podobno moramo obravnavati tudi naravoslovne vede: matematiko, fiziko, kemijo itd.

Pridobivanje stvarnega znanja, solidna priprava učenca je osnovna naloga v naši politiki kadrov v šoli.

Zato je nujno potrebno, da z različni tečajji in na vse druge načine izpopolnjujemo učne kadre — od učiteljev osnovnih šol navzgor. Prosvetni kader moramo popolnoma opustiti vseh poslov razen šolskih (in gotovih postranskih poslov v zvezi z njegovim poklicem in družbeno vlogo) in angažirati vso njegovo aktivnost za temeljito izobrazbo in vzgojo učencev. Prizadevati si moramo, da bomo imeli čim manj honorarnega učnega kadra (zlasti na visokih šolah). Šolska poslopja naj se uporabljajo samo za šolsko delo, ker so že tako preveč obremenjena. Družbene organizacije naj si poiščejo za svoje delo druge prostore in naj si pomagajo kako drugače.

Z univerz in višjih šol je treba odstraniti učni kader, ki po svojih kvalifikacijah ne ustreza in ne kaže nobene volje, niti ni nobenega upanja, da bi si pridobil potrebno znanje. Učni kader na univerzah moramo do skrajne mere opustiti administrativnih poslov, nepotrebnega konfereniranja itd. Zavreči moramo sektaško stališče, da bo dobro opravljeno samo tisto delo, ki mu načeljuje komunisti. Takšno stališče privede do tega, da so komunisti kot učitelji in profesorji obremenjeni s postranskimi in administrativnimi posli in da zaostajajo v znanstvenem in učnem delu.

Zelo važno je, da bolj smelo pošiljamo na univerze in visoke šole nov, mlajši kader, da la kader nenehno izobražujemo in gmojno stimuliramo. To velja zlasti za kader, ki opravlja razne gospodarske in državne funkcije in ki se je tam strokovno in organizacijsko dobro obnesel.

Poudariti hočem še dva momenta: tudi v bodoče moramo odločno pobijati nepravilni, sektaški odnos do starih strokovnjakov ter starih znanstvenih in učnih kadrov. Odločno je treba pobijati tudi karieristične težnje, ki se kažejo tako, da spravimo na položaj nekoga, ki nima kvalifikacije, samo zato, ker je politično zanesljiv. Komunisti morajo dobiti znanstvene naslove in položaje na podlagi znanja in uspehov, ki so jih dosegli, ne pa na podlagi članstva v Partiji ali prijateljskega odnosa do nje. To je očitno in drugače tudi ne more in ne sme biti. Sicer bosta znanost in pouk trpela, z njima pa tudi Partija, tako glede svojega ugleda in čistosti, kakor tudi v boju za kakovost znanja, za objektivno ocenjevanje ljudi.

Zvezno ministrstvo za znanost in kulturo in republiška ministrstva za znanost in kulturo ter ministrstva za prosveto bi morala posvetiti znanstvenim ustanovam, inštitutom, laboratorijem itd. mnogo večjo pozornost. Predvsem bi bilo treba natančno ugotoviti stopnje posameznih znanstvenih ustanov in organizirati evidenco njihovega dela, da se bomo izognili stihijnosti in ponavljanju nalog. Gospodarska ministrstva in velika napredna podjetja so opravila velikansko delo glede ustanavljanja takšnih ustanov. Zdaj imamo okrog 600 takih ustanov. Čeprav večina teh ustanov še ni takšna, kakor bi morala biti, je to velikanski uspeh. Bilo bi napačno — razen v izjemnih primerih — jemati te ustanove od gospodarskih ministrstev in podjetij, ker bi to ubilo nadaljnjo iniciativo le-teh. S pravilno kontrolo in evidenco, s pravilno porazdelitvijo in določanjem nalog skupaj z ustreznimi gospodarskimi in znanstvenimi ustanovami lahko ministrstva za znanost in kulturo (oziroma ministrstva za prosveto) zagotovejo pravilni razvoj teh ustanov.

Zavedati se moramo, da lahko predvsem po tej poti pridemo do novih znanstvenih, pa tudi do učnih kadrov. To je tudi pot k zgraditvi in nadaljnemu poživljanju republiških akademij znanosti in bodoče zvezne akademije znanosti. Akademije, kakor tudi univerze, visoke šole in druge znanstvene ustanove, se lahko pravilno razvijajo samo, če bodo črpale nove kadre iz bogatega rezervoarja življenja in delovale na podlagi tega, kar so množice preko gospodarskih in državnih ustanov, s svojo marljivostjo in borbo za razvoj dežele že ustvarile in delno organizirale.

V kadrovski politiki še vedno nismo uredili vprašanja štipendij in nagrajevanja prosvetnih organov. Centralizacija štipendij bi bila napačna, ker bi zavirala iniciativo posameznih ustanov in podjetij v njihovem boju za kadre. Zadoštuje organizirati v centru samo kontrolo in evidenco. Dodeljevanje različnih štipendij je politično in tudi sicer popolnoma napačno. Dogaja se, da dajejo nekatera podjetja večje štipendije kakor druga, zvezna ministrstva pa nevažno večje kakor republiška. Tako se

dogaja, da postanejo zvezni štipendisti nekakšni privilegiranci in sicer ne le po svojih sposobnostih, marveč tudi po zveznem ali ne vem kakšnem »naslovu«.

Vse štipendije je treba izenačiti po stopnji šol: enake za študente, enake za dijake srednjih in strokovnih šol itd. Dovoljeno bi smele biti le morebitne materialne razlike v zvezi s potrebami učencev, da si priskrbe šolske potrebščine.

Razen tega je treba poudariti še dva momenta: prvič, dijakom in študentom, ki neredno opravljajo izpite, je treba štipendije vzeti; drugič, v politiki podeljevanja štipendij je treba strogo upoštevati premoženjsko stanje staršev, tako da bodo imeli prednost otroci iz delavskih, revnih kmečkih in sploh iz družin delovnih ljudi.

V zvezi s slabim učenjem vemo, da so dijaki in študentje, ki pravijo, da jim bodo navsezadnje pri izpitu pogledali skozi prste, saj mora država izpolniti plan. Vemo tudi, da imamo profesorje, ki tako ali drugače premalo resno gledajo na stvarno znanje dijakov. Vsem nam mora biti jasno, da je boj za plan boj za kakovost znanja. Nočemo in ne moremo se sprijazniti s tem, da bi dobilo ljudstvo slabe strokovnjake, ki ga bodo v vsem ovirali s pretvezo, da mora biti plan izpolnjen. Kakor v vsem drugem, tako je tudi pri tem glavno, da dosežemo kakovost, hkrati pa se moramo vztrajno boriti tudi za količino, za izpolnitev plana. Letos na primer smo morali predvsem zaradi slabega znanja matematike uvesti sprejemne izpite na visoke tehnične šole. Plana pisanja nismo izpolnili. To seveda ni dobro. To pa nas nikakor ne sme vznemirjati bolj, kakor verjetnost, da bi dobili slabe študente in inženirje (to velja tudi za druge stroke).

Glede zboljšanja gnojnega položaja učnega osebja morajo drž. organi strogo upoštevati, da se bodo izpolnjevali zakonski predpisi, ki omogočajo nagrajevanja in enakomerno napredovanje v službi. Mnogo večjo pozornost je treba posvetiti preskrbi prosvetnih delavcev. Učitelji osnovnih šol na vasi so glede preskrbe navadno zastopljeni in žive v najtežavnejšem položaju. Okrajni in krajevni ljudski odbori morajo to vprašanje hitro rešiti, krajevni ljudski odbori pa morajo učiteljem zagotoviti brezplačno stanovanje in kurjavo.

S tem, da bosta pomagali prosvetnim delavcem, da bosta nenehno skrbeli za njihov položaj in njihovo delo, da bosta poskrbeli, da se urede in zgrade nova šolska poslopja in da dobe šole učila, da bosta skrbeli za zdravje učencev in učiteljev, bosta Partija in ljudska oblast ostvarili bistvene organizacijske, politične in gmojne pogoje za pravilni in neovirani razvoj šolstva.

VII.

Vloga Partije, ljudskih oblast in množičnih organizacij je za nadaljnji razvoj našega šolstva odločilnega pomena. Brez njihove vloge si uspešnega boja za zgraditev nove socialistične družbe in novih, socialističnih ljudi, ne moremo misliti.

Naša Partija je že v svojem dosedanjem delu dosegla velikanske uspehe v boju za ureditev in razvoj šolstva. Tovariš Tito je osebno dal iniciativo za mnoge načelno važne ukrepe v šolstvu. Najvažnejše pa je, da je bil na čelu Partije in Centralnega komiteja iniciator boja proti sektaštvu, birokratizmu in dogmatizmu v šolskih, kakor tudi v drugih vprašanjih.

Pred nami zdaj stoji vprašanje o nadaljnji vlogi Partije in boju za napredno, socialistično šolo. Ne smemo pozabljati, da smo — čeprav še nimamo enotnega šolstva in enotnega sistema šolstva in enotnega sistema vodstva šol — vendar premagali glavne organizacijske in politične težave in da čakajo v tej zvezi Partijo nove naloge. O nekaterih sem že govoril, druge naloge pa bi bile kratko naslednje:

1. učni kader strokovno usposobiti, pouk dvigniti na stopnjo sodobne znanosti, to se pravi, zboljšati kakovost pouka;
2. zboljšati stvarno znanje učencev, zboljšati znanje iz vseh predmetov, zlasti iz prirodoslovnih ved in jezikov;
3. šole in učne kadre gmojno in zdravstveno preskrbeti;
4. urediti sedanje in izgraditi nove šole — tako v gmojnem kakor tudi v organizacijskem pogledu.

Izpolnitev teh in drugih nalog pa si ne moremo misliti, ne da bi pravilno postavili vlogo samih partijskih organizacij v delu šol in v odnosu do šol.

Vloga partijskih organizacij in Partije v celoti je velikanska, kar kažejo tudi dosedanje izkušnje.

Predvsem je treba poudariti, da čakajo Partijo velikanske naloge v delu na ideološkem in političnem področju. Partija mora pomagati učnemu kadru in učencem, da se bodo otresli nazorov, podedovanih od stare kapitalistične družbe, v kateri so vladeli verski predsodki, različne reakcionarne in idealistične teorije in nacionalistična, šovinistična mržnja. Ne gre pa samo za to. Proti tem, zgodovinsko preživelim nazorom, se lahko uspešno borimo samo, če vključujemo v ta boj tisto novo, kar je teoretično dal socialistem na splošno, za nas pa naša ljudska revolucija posebej, in kar daje sedanjim našim bojem za socialistično zgraditev in za dosledno socialistično demokracijo v naši deželi.

(Nadaljevanje sledi.)

Popis žrtev osvobodilne borbe - važna naloga Zveze borcev

Ljubljana, 6. januarja. — Danes dopoldne je bila v Ljubljani konferenca sekretarjev okrajnih odborov Zveze borcev NOV, kateri so prisostvovali poleg predstavnikov množičnih organizacij tudi član Politbiroja CK KPS tov. Vlado Krivic, minister tov. Jože Borštnar in član sekretariata IO OF Slovenije tov. Franc Primožič.

Konferenco je začel podpredsednik GO Zveze borcev Slovenije narodni heroj Stane Semčič-Daki, kakor je član glavnega odbora Zveze borcev Slovenije Edo Turnher govoril o pomenu akcije za popis žrtev narodno osvobodilne borbe, ki bo trajala od 15. januarja do 15. februarja. V Sloveniji smo že začeli s pripravami in smo v nekaterih okrajih in krajih tudi formirali komisije za popis. Poleg okrajnih in krajevnih komisij za popis žrtev bodo formirali tudi posebno komisijo pri ljubljanskih, mariborskih in primorskih oblastih. V komisijah za popis žrtev bodo predstavniki množičnih organizacij in vojske, pri oblastnih komisijah pa tudi zastopniki statističnega urada.

Krajevne komisije bodo formirale tričlanske ekipe, ki bodo po terenu popisovale žrtve osvobodilne vojne. Pri popisu bo glavna naloga dobiti točne podatke o žrtvah NOB, ugotoviti, v kakšnih razmerah živijo njihovi svojeci, da bi jim lahko organizacija ZB nudila primerno pomoč itd. Pri svojem delu bodo ekipe prav tako popisovale razne dokumente, pisma, fotografije in ostalo gradivo iz narodno osvobodilne borbe, hkrati bodo ugotavljale, kdo bi še prišel na terenu v poštev za vključitev v organizacijo Zveze borcev. Ekipe bodo iskale podatke o žrtvah predvsem pri starših, oziroma otrocih, pri najbližjih sorodnikih in pri najožjih znanih padlih. Popisovanje žrtev bo tudi v vojaških enotah.

Na konferenci so delegati diskutirali o pripravah za izvedbo popisa, kakor o splošni dejavnosti organizacij Zveze borcev. Seminarji po oblasteh bodo 12. t. m. seminarji za člane ekip pa po sektorjih od 12. do 25. t. m. Vse komisije morajo biti formirane do 10. t. m. Pri popisu mora biti popolna koordinacija med Zvezo borcev in množičnimi organizacijami, v krajih, kjer ni krajevne organizacije ZB, pa bodo izvršili popis člani množičnih organizacij.

Delegati so nato poročali o akciji Novoletne letke in obdaritvi otrok padlih borcev, vojnih sirot itd. Organizacija Zveze borcev Slovenije pripravlja razdelitev

večjega števila nagrad zaslužnim članom organizacije, predvsem starejšim partijskim materam in očetom, ki so v slabem socialnem položaju. Osnovne organizacije ZB na terenu morajo zato napraviti pravilne predloge in predlagati najpotrebnejše.

Na konferenci so diskutirali tudi o nekaterih slabostih organizacije Zveze borcev na terenu. V nekaterih okrajih se člani premalo zanimajo za razvoj obdelovalnih združenj, kakor je to primer v črnomeljstem okraju. Člani ZB so prav tako premalo aktivni pri političnem pojasnjevanju raznih gospodarskih akcij.

Ob zaključku diskusije je spregovoril član Politbiroja CK KPS tov. Vlado Krivic, ki je dejal, da je organizacija ZB dosegla lepe uspehe, da pa se po drugi strani opaža, da ji premalo pomagajo partijske in frontne organizacije. Člani ZB morajo poslati aktivni boreci za razvoj združenjstva in pomagati pri izpolnjevanju vseh gospodarskih panog. Prav tako je potrebno posvetiti več pozornosti partijskim krajem, kar smo doslej večkrat opustili in jih gospodarsko zanemarili. Člani ZB se morajo boriti za odpravo nepravilnosti in pomagati, če se kje zgodi krivica partijskim vdovam, materam padlih borcev in drugim.

Tovariš Krivic je govoril tudi o delu kmečkih obdelovalnih združenj, o njihovi organizaciji in ugotovil, za kar vse se morajo brigati člani organizacije ZB.

Kar se tiče organizacijskih vprašanj, je tov. Krivic poudaril, da se morajo organizacije brigati za stalnost kadra, saj bo lahko le s primerno prakso reševal odgovorne naloge. Še vedno jih je mnogo, ki so sodelovali v borbi za našo osvoboditev, pa še niso vključeni; vse te je treba vključiti v Zvezo borcev.

NOVI MINISTER ZA GRADNJE V VLADI LR SRBIJE MIHAJLO SVABIČ PRISEGL

Beograd, 6. jan. (Tanjug). Pred predsednikom Prezidija Ljudske skupštine LR Srbije dr. Sinišem Stankovičem je včeraj prisegel novi minister za gradnje v vladi LR Srbije Mihajlo Svabič. Pri prisegi so bili navzoči tudi podpredsedniki Prezidija Ljudske skupštine LR Srbije prota Milan Smiljanič, Aleksander Sebič in Radovan Grujić ter sekretar Prezidija dr. Milan Vlačković.

USPEŠNO DELO ZA IZPOPOLNITEV TELEFONSKEGA PROMETA

Telefonski promet je za razvoj gospodarskega življenja in za vodstvo planskega gospodarstva ter učinkovito evidenco nujno potreben činitelj. To se kaže vedno bolj občutno pri nas. Zato je naloga strokovnjakov da telefonski promet kar najbolj izpopolnijo, tako da bo na ravni sodobne tehnične kulture in da bomo mogli sami izdelovati telefonske naprave.

To nalogo je prevze Jbiro za pospeševanje telefonskih zvez pri pošttem ministertvu v Beogradu. Že v začetni dobi svojega delovanja so dosegli lepe uspehe. Tako so med drugim proučili, ali je mogoče uporabljati tanjše telefonske žice pri zunanjih napeljavah. Izkazalo se je, da je žica s prečezom 1,2 mm dovolj močna, medtem ko so doslej uporabljali 1,8 milimetra debelo žico. Poslej bo mogoče prihraniti mnogo bakra za telefonske žice, tako da bodo že s tem prihranili na leto 600.000 din.

Mnogo težja naloga ustanove pa je bila proučevanje, ali je mogoče pri nas izdelovati telefonske in brzojavne naprave. Izbrati so morali primerno vrsto naprav, ki bi najbolj ustrezala našim razmeram in ki bi jo mogli sami izdelovati glede na naš tehnični razvoj. Najprej so proučevali najprimernejši tip visokofrekvenčnih naprav, ki bi omogočale uporabo ene telefonske proge za več pogovorov hkrati. To nalogo so uspešno

rešili. Biro je izdelal predlog za izdelavo prve telefonske naprave te vrste pri nas. Inštitut za elektroizvedbo v Ljubljani bo izdelal prototip naprave, kakor se bo začela serijska proizvodnja.

V biroju tudi temeljito proučujejo vprašanje uporabe ultrakratkih valov v telefonskem prometu. V tehnično naprednejših državah je že uveden ta sistem in na eni telefonski progi je mogoče hkrati po 60 pogovorov. Ko bodo uvedli ultrakratke valovne zveze na progi Beograd—Zagreb, bo novi sistem dva in polkrat cenejši od starega sistema.

Nadaljnja pomembna naloga biroja je bila, določiti primeren tip telefonskih central. Odločili so se za tip centrale, kakršno uporabljajo na Švedskem. Konstrukcija je sorazmerno preprosta in vzdrževanje centrale lahko. Novo vrsto telefonske centrale bo izdelovala tovarna »Nikola Tesla«.

Biro pa mora rešiti še številna druga vprašanja. Tako je treba proučiti nalogo, kako bi omogočili neposredno, avtomatsko telefonsko zvezo med vsemi mesti v državi. Tudi to nalogo je mogoče izpolniti. V prihodnosti bo mogoče dobiti telefonsko medkrajevno zvezo prav tako lahko kakor dandanes krajevno. Treba bo le zavrteti nekaj števil. Nadalje v biroju proučujejo vsa prečja vprašanja racionalizacije poštnega prometa, med drugim tudi vprašanje avtomatske telegrafije.

Številne nove industrijske rastline je mogoče uspešno pridelati v naši državi

Naše kmetijske znanstvene raziskovalne ustanove so opravile v kratkem času po osvojitvi precej uspešnega dela. To velja zlasti za zavode v LR Srbiji. Lani jih je delovalo trinajst.

Med večjimi uspehi je treba predvsem omeniti, da je novosadski zavod vzgojil dve zelo dobri sorti pšenice, ki se odlikujeta z veliko rodovitnostjo. Ena izmed njih je svetlovna posebnost, ker jo je mogoče s pridom sejati jeseni in spomladi, ne da bi jo bilo treba poprej javozirati. V poljedeleku zavedu v Kruševcu pa so vzgojili novo sorto pšenice, ki daje za deset stotov večji donos kakor druge domače sorte.

Zelo velik uspeh znanstvenega raziskovalnega dela novosadskega zavoda je tudi, da so preizkusili več vrst industrijskih rastlin, ki jih poprej pri nas nismo pridelovali. Ugotovili so, da je v naši državi mogoče pridelovati pomembne industrijske rastline, ki bodo omogočile razvoj nekaterih industrijskih strokov. Med drugim smo lani uspešno uvedli novo vrsto oljnice, lalencančijo, dalje kikiriki, za tekstilno industrijo pomembno rastlino kenaf in za razvoj industrije gumija dragoceni koksgaz. Iz korenja te regratu podobne rastline bodo pridobili na hektar po 340 kg kavčuka. Lalencančija pa bo dajala olje tovarnam barv in lakov.

Rastlina kenafa ima prav tako velik pomen kakor bombaž. Ta rastlina dobro prenaša sušo in precej dobro uspeva tudi na slabi zemlji. Daje celo vlakna za tkanje izvrstnih tkanin. Ugotovili so, da

bo kenafa mogoče zelo uspešno pridelovati pri nas.

Tudi kavčukonosna rastlina koksagiz se dobro in hitro prilagodi našim talnim in podnebnim razmeram. Na poskusnih parcelah so pridelali po 56 do 90 stotov na hektar, medtem ko znaša donos v domovini te rastline, v Aziji, samo po 40 stotov.

Preskusili so tudi subtropsko rastlino ramijo, ki je razširjena v Indiji, na Kitajskem in v Indoneziji. Iz nje pridobivajo tanka vlakna za svilen tkanine. Donos na hektar doseže do 20.000 kg stebel.

Nova velika konoplarna v Vojvodini

V Vojvodini in Slavoniji se je zelo razvila industrija za predelavo konoplje. Med industrijskimi rastlinami v teh pokrajinah pridelujejo razen sladkorne pese največ konoplje.

Doslej so preuredili in razširili več starih konoplarn. Ob koncu leta pa je začela v Vojvodini obratovati tretja večja konoplarna in Vojvodini, v Rumenki pri Novem Sadu. Nova konoplarna ima trikrat večjo zmogljivost kakor stare konopljarne pred vojno v Vojvodini.

Za novo tovarno so izdelali vse stroje v industrijskem kombinatu »Pobeda« v Novem Sadu, električne naprave pa v drugih domačih tovarnah. V novi konopljarni predelujejo konopljo na tekočem traku; delo je kar najbolj mehanizirano.

Poslanica predsednika Trumana ameriškemu kongresu

Washington 6. jan. (Tanjug.) Ob današnjem uradnem začetku drugega zasedanja 81. kongresa ZDA je prebral predsednik Truman svojo tradicionalno poslanico o položaju ZDA in stavil splošne predloge za financiranje delovanja zvezne vlade na področju zunanje politike, nega in notranjepolitičnega načrta v letu 1950.

V zvezi z zunanjo politiko je predsednik Truman dejal, da se ZDA pomakne v zadnjih desetletjih iz periferije v središče svetovnih dogodkov in da je danes smoter ZDA — mir na svetu. ZDA bodo še nadalje vsestransko podpirale Združene narode. Truman je izrazil prepričanje v sposobnost OZN, da izdela potreben okvir za mednarodne zakone in morala. Kot koristne rezultate dela OZN je omenil deklaracijo o človeških pravicah, konvencijo o zatiranju zločinov proti človeštvu in posredovanje OZN za mirno rešitev sporov v Indoneziji in Palestini.

Predsednik Truman je pozval kongres, naj odobri program severnoatlantskega pakta, ker zahtevajo to neurejene razmere na svetu in lastna varnost ZDA.

O programu za evropsko obnovo, ki je dobil svojo obliko v Marshallovem načrtu, je predsednik Truman dejal, da so bili pri uresničevanju tega programa doseženi v prvih dveh letih veliki uspehi. Zahteval je, naj kongres odobri nadaljnje kredite za financiranje po Marshallovem načrtu. Prav tako je predsednik Truman zahteval, naj štore ZDA vse, kar morejo, za razširitev svetovne trgovine. Kot prvi ukrep v tem smislu je predlagal, naj kongres odobri zakon o tehnični pomoči nerazvitim področjem.

Nato je prebral predsednik Truman k notranjim problemom ZDA. Pozval je sindikate in delavce, naj se bore za zboljšanje storilnosti. Hkrati je zahteval od kongresa, naj sprejme ukrepe za omejitve monopolov in ugotovitev novih na-

činov poslovanja na temelju povečanja števila neodvisnih konkurenčnih podjetij. Kot drugi najui pogoj za napredek v ZDA je predsednik Truman zahteval, naj se razširi agrarna zakonodaja in uvedejo stabilne cene za prideleke kmetov.

V nadaljnjem govoru se je Truman dotaknil akutnega pomanjkanja stanovanj, zahteval je širši program za gradnjo stanovanj in podaljšanje veljavnosti zakona o nadzoru nad najemninami še za leto dni. Razen zakona o razširitvi socialnega zavarovanja za starost in brezposelne, je predsednik Truman zahteval, naj se reši pomanjkanje zdravnikov, v prosveti pa pomanjkanje učnih moči in potrebnega števila šol.

Ko je znova pozval kongres, naj sprejme njegove prejšnje predloge o državljskih pravicah, je predsednik Truman dejal, da so potrebni za uresničitev zunanje političnega in notranjepolitičnega programa veljkanski krediti.

Danes se prične zbor zadružnikov

V KOZ šmarje-Sap so izvolili delegate in se pripravljajo na tekmovanje

Pred nekaj dnevi so imeli zadružniki KOZ Šmarje-Sap večji delovni sestanek, kjer so izvolili štiri najboljše zadružnike za delegate za zbor zadružnikov v Ljubljani. Med delegati je predsednik KOZ Jaka Perovšek, ki je bil prvi pobudnik za ustanovitev obdelovalne zadruge v Šmarju. Tudi zdaj, ko je v zadruzi že vključenih iz 10 vasi 87 gospodarstev s 961 člani in imajo skupaj 655,16 ha zemlje, je Jaka Perovšek s svojim vztrajnim delom zavednega borca za socialistično preobrazbo vas. Njegova in ostalih najboljših zadružnikov je zasluga, da so odstranili med prejšnjimi parcelami, ki jih je bilo okoli 800, že 200 mejnikov. Jaka Perovšek je bil tudi med prvimi, ki je predlagal arondacijo zemljišč in združenje živine. Zdaj imajo že več kot polovico zadružne živine skupaj v večjih hlevih.

Drugi delegat je podpredsednik KOZ, tovariš Josip Valentinc. Je med najboljših zadružnikov, saj je v dobrem pol letu napravil 170 delovnih dni. Ko dober in predan zadružnik vedno pomaga tudi pri organizaciji dela, sodeluje pri godnih akcijah, nadzoruje živino ter rešuje odnose med zadružniki. Upravni odbor ga je za izredne zasluge pri krepitvi zadruge predlagal za odlikovanje.

Za delegata za zadružni zbor so zadružniki izbrali tudi predsednika nadzornega odbora zadruge, lov. Jožeta Skrjanca. Skrjanec ima mnogo zaslug pri ustanovitvi zadruge in je med prvimi vstopil vanjo. Čeprav je že 60 let star, še vedno marljivo dela v zadruzi.

Jože Jagodic, ki je četrti delegat za zadružni zbor, je instruktor vseh desetih brigad v zadruzi. Zdaj pa tudi vodi vozniške brigade, ki vozi les za plansko oddajo in za zadružne novogradnje.

Zadružniki v Šmarju-Sap sicer še niso napovedali in sprejeli tekmovanja. Upravni odbor pa je o tekmovanju že razpravljaj. Pravijo pa, da se bodo za tekmovanje po končanem zboru zadružnikov odločili, v teh dneh pa pripravljajo načrt tekmovanja. Da bo tekmovanje, na katerega se že sedaj pripravljajo, še uspešnejše, so z odkupnim podjetjem v Grosupljem aklenili pogodbo za odkup pridelkov v letu 1950. In to za: 12.156 kg pšenice, za 3400 kg ječmena, 2000 kg ajde, 2000 kg fižola, 100.000 kg zgodnjega in 50.000 kg jesenskega krompirja ter za 70.000 kg repe. Razen proizvodnih nalog, ki pridejo v poštev pri tekmovanju, bodo za čim boljši uspeh tekmovanja posepešili tudi kapitalno graditev. V letošnjem letu bodo zgradili: 1 svinjak za 150 prašičev, adaptirali dva hleva za 70 glav živine, postavili kokošnjak za preko 2000 kokoši, šest silosov za skupno 9000 m³ krme, pet gnojniških jam za 1000 m³, sedem gnojlišč za 600 m³ in tri tople grede v površini 750 m².

KOZ Šmarje-Sap se temeljito pripravila na tekmovanje. Prav nič ne dvomijo v uspeh, saj imajo mnogo zavednih in marljivih zadružnikov. Najboljše zadružnike so na zadnji seji upravnega odbora predlagali za udarnike, med katerimi so: Franc Štrubelj, Anton Goršič, Slavko Frbežar, Anton Skrjanec, Tonček Pavlin, Ivan Jagodic in Ana Peršič.

VSE KOZ V KRANJSKEM OKRAJU RAZPRAVLJAJO O TEKMOVANJU

Od 19 kmetijskih obdelovalnih zadrug, kolikor jih je sedaj v kranjskem okraju, je KOZ v Zabnici že pred nekaj dnevi napovedala vsem KOZ v okraju tekmovanje. Zdaj pa je KOZ Zabnica vsem 18 KOZ v tem okraju tudi poslala 11 tekmovalnih točk, ki pridejo v poštev za tekmovanje, in pozvala obdelovalne zadruge, da se pridružijo tekmovanju. Zadružniki ostalih KOZ v kranjskem okraju zdaj že razpravljajo o tekmovalnih točkah, ki jim jih je poslala KOZ Zabnica.

Vest, da bodo v letošnjem letu množično tekmovale vse KOZ v Sloveniji in v Jugoslaviji z namenom, da dvignejo zadružno proizvodnjo in da se KOZ tudi gospodarsko dvignejo, zadružnikov v Šmarju-Sap ni prav nič presenetila. Saj so že lani tekmovali na čast ukrajne partijske konference, ki je bila 14. oktobra. Tekmovanje so nadaljevali do konca leta. Da je bilo tekmovanje uspešno, dokazujejo lahko količine pridelkov, ki so jih prodali državi. In sicer: goveje živine v teži 22.035 kg, 56 prašičev v teži 6712 kg, 158.048 kg krompirja, 68.600 kg

V ČSR so dosegli pri odkupu žitaric letos samo štiri petine planirane količine

Pri odkupu kmetijskih pridelkov na Moravskem sodeluje tudi policija

Po podatkih češkoslovaške tiska je bilo v ČSR do konca decembra leta 1949 odkupljeno približno 84% planirane količine pšenice. Zadnji rok za odkup kmetijskih pridelkov pa je bil določen za 10. december. Čeprav je bila letošnja žetev mnogo boljša od lanske, so vendar le letos odkupili za 2063 vagonov žitaric manj. Prav tako je občutno zaostal odkup krompirja, zaradi česar se — kakor poudarja gospodarsko glasilo »Hospodářské přehledy« — izdelovati žit. Tovarne špirta v ČSR bodo morale iz svojih zalog izročiti krompir za prehrano prebivalstva. Slab uspeh pri letošnjem odkupu krompirja je poudaril v svojem novoletnem govoru tudi predsednik republike Gottwald. Tudi pri odkupu koruze so bili letos doseženi slabši rezultati. Lani so odkupili 2087 vagonov, letos pa samo 1188 vagonov, se pravi, skoraj polovico manj.

Glasilo Komunistične partije »Rude Pravo« in drugo časopisje pravi, da je

vzrok temu slabemu odkupu žitaric in drugih pridelkov predvsem sabotaža kulačkov, premožnejših kmetov in drugih špekulantov na vasi. Uradna češkoslovaška agencija (CTK) navaja kot najbolj dražičen primer odpora Moravsko, ki bi morala izročiti državi še 526 vagonov žitaric do 24. decembra, vendar je do tega roka izročila državi samo 86% pšenice in 97% rži. V drugih okrožjih je še hušji položaj. Okrožje Karlove Vary je izpolnilo svoje dobave pšenice samo s 55%, rži pa 91%-no. Praško okrožje, ki je največje in najbolj bogato v vsej državi, pa je izročilo državi samo 79% pšenice.

CTK poroča, da sodeluje sedaj pri odkupu kmetijskih pridelkov na Moravskem razen kmetijskih referentov in prehranbenih komisij tudi policija. Doselej so obtožili in zaprli celo vrsto kulačkov in premožnejših kmetov, ker so prikrivali žito, da bi z njim špekulirali oziroma krmili živino. (Tanjug.)

Kardeljeva brošura v angleščini

New York, 6. jan. (Tanjug.) Tu je te dni izšla brošura podpredsednika vlade in zunanjega ministra FLRJ Edvarda Kardelja z naslovom »O ljudski demokraciji« v angleščini.

V progresivnih krogih ZDA se zelo zanimajo za to brošuro, zlasti pa za IV. poglavje, v katerem razlaga Kardelj načela, na katerih temelji in se gradi Jugoslavija.

Poljska trgovinska delegacija prispela v London

London, 6. jan. (Tanjug.) Semkaj je prispela poljska trgovinska delegacija, ki bo s predstavniki britanskega trgovinskega ministertva določila pogoje trgovinske izmenjave med Poljsko in Veliko Britanijo za leto 1950. Trgovinska izmenjava se bo v letu 1950. razvijala v okviru petletne poljsko-britanske trgovinske pogodbe, ki je bila podpisana v januarju 1949. Ta pogodba določa izmenjavo blaga v vrednosti 260 milijonov funtov šterlingov.

Petletna poljsko-britanska trgovinska pogodba je prvi največji dolgoročni sporazum, ki ga je Velika Britanija sklenila po vojni z eno izmed vzhodnoevropskih držav.

Z VSEGA SVETA

Na Kitajskem so uvedli gregorijanski koledar z novim letom.

Wilhelm Pieck 74 letnik v Berlinu je bila ob tej priliki velika svečanost. Ta se je začela z defilejem mladine Vzhodne Nemčije poleg predsednikove hiše (bivši dvorec Hohenzollern v Niederschönhausen).

Von Paulus bivši nemški feldmaršal in Seidlitz — bivši predsednik Nacionalnega komiteja Svobodne Nemčije — sta zahtevala od sovjetskih oblasti, da jih repatriirajo kot posadnike v Nemčijo. Lant Tagespiegel, ki izhaja po odobrenju ameriških oblasti, ironično podatke, ki jih je objavila tiskovna agencija sovjetske cone ADN o številu repatriiranih nemških ujetnikov in poudarja, da je v Sovjetski zvezi izginilo brez sledu skoraj 1,5 milijona nemških ujetnikov.

Nieu Dag, centralni organ KP Švedske, je objavil te dni 20 letnico svetlega obtožila. Na švedskem izhaja sedaj s dnevnih komunističnih listov.

ČSR in Romunija sta sklenili trgovinski sporazum za leto 1950. ČSR bo izvažala stroje, uvažala pa surovine za svojo industrijo.

Zveza kmetijskih delavcev v Italiji odklanja zakon o agrarni reformi kot predvoljno vabo

Rim, 6. jan. (Tanjug.) Zveza kmetijskih delavcev je objavila sporočilo, v katerem se obrača na izjavo predsednika vlade De Gasperija o zakonu o agrarni reformi, ki ga pripravlja vlada. Poročilo poudarja, da je predloženi zakon o agrarni reformi »navadna prevara za kmete, ker se na njihovo zahtevo sploh niso ozirali, niti ne varuje njihovih koristi in dolgoletni borb za zemljo.«

»Sleheremu našemu članu... poudarja sporočilo, »je že sedaj jasno, da bi objava take agrarne reforme imela samo ta smoter, da bi to izkoristili kot predvoljno vabo za kmečke množice in da bi bila hkrati kot mogoča ovira za nadaljnji razvoj velikega gibanja za zemljo.«

ka sedaj spremenila v krdelo obrekovalcev in sektašev, ki v svoji dejavnosti zapada v velike kontradikcije, zlasti v zvezi z borbo za mir.

Kakor je znano, so na nedavnem zasedanju CK Italijanske socialistične stranke razpravljali in grajali Nennijeve napade na Jugoslavijo in opozarjali na to, da so takšni izpadi v nasprotju s prizadevanji italijanskih socialistov, zavarovati mir na svetu. Senator Cosatini je izjavil, da se za sedaj ne bo pridružil nobeni politični skupini.

Senator Cosatini izstopil iz Nennijeve socialistične stranke

Rim, 6. jan. (Tanjug.) Uglejni socialistični senator in član Nennijeve socialistične stranke Giovanni Cosatini je podal ostavko na članstvo v stranki, ker se ne strinja s splošno linijo italijanske socialistične stranke. V pismu, ki ga je poslal vodstvu stranke, poudarja, da se je stran-

Resolucija KP Zapadne Nemčije kritizira delo nekaterih partijskih vodstev na Zapadu

Frankfurt, 6. jan. (Tanjug.) Vodstvo Komunistične partije Zahodne Nemčije je ob sprejemu informbirojskega poročila o nujnosti »čiščenja« komunističnih partij objavilo resolucijo o neposrednih nalogih Partije, od katerih je ena izmed najvažnejših »čiščenje« Partije nosilcev sovražne ideologije in titovsko-trockističnih agentov. Spridlo tega graja resolucija dosedanje delo pokrajinskih partijskih vodstev in omenja nekaj članov Centralnega komiteja, ki so dobili oster ukor, kakor nekdanjega predsednika Partije v Severnem Porenju-Westfaliji Paula Hugia, Ohrina Langendorfa

(Württemberg-Baden), Fischerja (Bavarska) in Müllerja (Reinpfalz). Prav tako sta dobili ukor tudi partijski glasili »Norddeutsches Echo« in »Hamburger Volkszeitung«. Ti dve glasili nista, kakor smo že poprej poročali, objavili članek in brzojavk vodstva Partije ob Staljinovem rojstnem dnevu.

Vodstvo KP Nemčije v svoji resoluciji zlasti poudarja nujnost, da se vsi člani KP Nemčije brezpogojno zavzamejo za uresničitev političnih smotrov Sovjetske zveze. Ta resolucija je bila sprejeta pretekli teden na zasedanju predsedstva Partije v Frankfurtu.

Velika Britanija priznala LR Kitajsko in vzpostavila z njo diplomatske odnose

London 6. januarja. — Reuter poroča, da je Velika Britanija danes uradno priznala LR Kitajsko. Britansko zunanjstvo je objavilo pismo, ki ga je poslal britanski generalni konzul v Pekingu ministru za notranje zadeve LR Kitajske Chu En Laju, v katerem britanska vlada »de iure« priznava kitajsko vlado Mao Ce Tunga in izraža pripravljenost z njo navezati diplomatske stike in izmenjati diplomatska predstavništva. Britansko zunanje ministertvo je tudi obvestilo Chu En Laja, da je Britanija umaknila svoje priznanje kitajske nacionalistične vlade. Zunanje ministertvo Velike Britanije je imenovalo J. Natchinsona za odpravnika poslov v LR Kitajski.

Ljudsko republiko Kitajsko je priznal tudi Ceylon kot tretja država britanske skupnosti narodov.

v tuki Kvangövan, ki je oddaljena le 20 milj od Hainana, so koncentrirane velike količine hrane, težkih topov in morje džunk. Vojaške oblasti na otoku Hainan so mobilizirale 10.000 delavcev za izgradnjo velikega aerodroma na severnem delu polotoka. Kuomintanška flota patrolira vzdolž.

NOA Kitajske pripravlja amfibijski napad na otok Hainan

Hongkong, 6. januarja. Agencija UP poroča, da se ljudska vojska Kitajske koncentriira na polotoku Liučou, kjer se pripravlja za bližnji amfibijski napad na otok Hainan. Na polotoku, posebno pa

Ista agencija poroča, da je ameriško ministertvo za zunanje zadeve dostavilo svojim predstavnikom v inozemstvu dokument, ki jih opozarja, da je treba računati s padcem Formoze kot gotovim dejstvom. Pred javnostjo pa je treba braniti stališče, da je Formoza brez vsakega strateškega pomena, da ne bi trpel prestiž Amerike — doma in v inozemstvu. V tem dokumentu stoji potem, da je Formoza sestavni del Kitajske. Status quo tega otoka se bo določil v mirovni pogodbi z Japonsko. V Kairskem sporazumu in Potsdamski deklaraciji je bilo predvideno, da se otok vrne Kitajski — po zmagi nad Japonsko. Dokument zaključuje, da ni bila Kitajska nikoli pomorska sila in da zato Formoza ne more zagotoviti novi Kitajski neke pomembnejše strateške prednosti.

Na čigav račun obrekuje Cordon Jugoslavijo

Vidalijev organ »Il Lavoratore« v Trstu ponatiskuje zadnje čase Cordonove modrosti iz »Rude prave«. Kdor ponatiskuje Cordonove trditve, priobčene v »Rude pravo« pred nekaj meseci, še potem, ko so bile obrvčene kot lažne in obrekovalne, ne služi ne resnici ne internacionalizmu.

Vidali je dal Cordonove akrcpucalu tale naslov:

»Videl sem Tita izdajati svoj narod. 18 mesecev gveriljskega vojskovanja z jugoslovanskimi partizani.«

Na prvi strani pa bralce na članek še posebej opozarja: »Berite na tretji strani!«

Vidali je takole predstavil Cordona: Antonio Cordon, general španske republikanske vojske... se je med drugo svetovno vojno 18 mesecev boril v vrstah jugoslovanske osvobodilne vojske in bil tako zelo blizu Tita, ki je tej vojski poveleval.

Ko je sedaj končal znanstveno-vojaško delo o operacijah na tem področju, je Antonio Cordon napisal serijo člankov, ki po zaključkih njegovega dela kažejo v prvi luči vedenje jugoslovanskega diktatorja.

Članki, katere danes pričunjamo objavljati, so posebej zanimivi zaradi avtoritete in nesporne kompetence avtorja, ki je videl in doživel to, kar pripoveduje. («Il Lavoratore», 26. 12. 1949.)

Iz te opombe vzemo, da se je Cordon 18 mesecev boril v vrstah NOVJ in je zaradi tega bil »zelo blizu« Tita. Za to ve samo Vidali. Toda če bi Vidali pre-

čital prve stavke Cordonovega pisnstva, bi videl, da je tam napisano: »Med 18 meseci (med njimi zadnji meseci vojne) mojega bivanja v Jugoslaviji sem se povetel študiju vojskih operacij jugoslovanske vojske...«

Cordon je napisal veliko laži, ni pa si upal trditi, da se je 18 mesecev boril v vrstah NOVJ. Toda Vidali je dovoljeval vse Informbiro ga ne bo klical na odgovornost zaradi falsificiranja zgodovine NOVJ. Nasprotno — še hvalijo ga. V Moskvi ima Vidali več enakovrednih kompanjonov, ki komaj čakajo, da lahko objavijo kako njegovo izmislicino. Prvenstvo bosta vsekakor odnesla Pero Popovida in Savič, ki tekmujeta med seboj v blatenju FLRJ in njenih državnih in partijskih voditeljev. Kot primer navajamo samo člančič Saviča pod naslovom: »Cenene fraze z odlikovanji, ki ga je radio Moskva objavil 4. I. 1950, v katerem pravi, da so bila nedavno v Beogradu podeljena španska odlikovanja nekaterim našim državnikom. V članku citira tudi klevete Cordona o »izdajskem početju Tita in njegovih pomagačev med narodnoosvobodilno borbo«.

Moskva tov. Kardelju oporava odlikovanje, češ da ni sodeloval v borbi španskega ljudstva za svobodo in tudi nikoli ni bil v Španiji. Tov. Kardelj je bil odlikovan izrecno za diplomatsko pomoč stvari španske republike. Moskva pa je tudi pozabila — česar špansko ljudstvo ni in ne bo — na izdatno pomoč, ki jo je KPJ leta 1936. da-

jala španskemu ljudstvu. Prostovoljci iz Jugoslavije prav dobro vedo, da je ta pomoč Španiji bila organizirana predvsem na iniciativo tovarišev Tita in Kardelja. Važno pa ni samo to, da je KPJ preko tov. Tita in Kardelja pomagala španski Republiki 1936 leta, temveč je važnejše to, da ji KPJ s svojim odločnim internacionalističnim stališčem pomaga tudi še danes, medtem ko je vlada ZSSR veliko bolj zainteresirana na borbi proti socialistični FLRJ kakor proti Francovi Španiji. Kako bi se sicer moglo zgoditi, da delegacija ZSSR pri OZN pri zadnjem zasedanju Generalne skupščine ni postavila vprašanja o tem, zakaj nekatere države niso odpoklicale iz Madrida svojih akreditiranih predstavnikov v smislu (tri in pol leta starega) priporočila OZN. Ne samo, da tega vprašanja sovjetska delegacija ni postavila, temveč se je na vsi moč trudila, da z laskanjem diktatorju Peronu, argentinskemu zagovorniku Franca, pridobi proti Jugoslaviji en glas pri volitvah v Varnostni svet.

Procesi v Budimpešti in Sofiji, ki so baje »kompromitirali« jugoslovanske partijsko in državno vodstvo, so pokazali jasno, da Moskvi nista trn v peti Francov režim v Španiji in Taldarisov režim v Grčiji, pač pa Titov režim v Jugoslaviji zaradi tega, ker se ta režim bori za enakopravnost med socialističnimi državami!

Kar se pa nanaša na Cordonovo »odkritje«, na katere se radio Moskva tudi neprestano sklicuje, pa naj odgovorimo nekoliko obširneje.

Četudi se general Cordon, kakor sam priznava — ni udeležil borbe, ki so jo pod vodstvom KPJ s tovarišem Titom na čelu ekoci leta bojevali jugoslovanski narodi proti okupatorju in domačim izdajalcem, si kljub temu lasti pravico, da

o tej borbi sodi suvereno, nezmotljivo, tako, kakor bi je poznal bolje od tistih, ki so jo leta in leta vodili in končno zmagovito dobevali.

Vsakdo bi mislil, da se je general Cordon posvetil raziskovanju zgodovine NOB zaradi tega, da bi njene izkušnje posredoval španskemu narodu, ki še vedno tiči pod jarmom Francovega režima. Toda on tega ni storil. Cordon piše o tej borbi tako, kakor da so jo vodili agenti Gestapa in imperialistov, a ne KPJ, v katere vrstah so bili tudi njegovi soborci iz španske vojske. V Jugoslaviji s takimi svojimi »dognanji« in trditvami ni napravil nobene zmede, pa tudi španske republikanske vlade ni preprečil, kajti prav ta vlada je smatrala, da mora državne voditelje in predstavnike Jugoslovanske armade odlikovati za njihove zasluge pri priznanju republike Španije, pri diplomatski pomoči republiki Španiji in za zasluge v borbi za svobodo španskega naroda, kakor je to označil v svojem govoru (ki so ga naši listi v celoti objavili) Federico Mihana, izredni poslanik in pooblaščen minister republike Španije v Beogradu, kjer je izjavil med drugim:

»To ni je slavnostno odlikovanje za osebne zasluge tistih, ki so ta odlikovanja prejeli, temveč tudi za plemenita in velika dejanja, izražena v odločni enotnosti narodov in vlade Jugoslavije z republiko in narodj Španije. To odlikovanje, gospodje, pripemjam hkrati na prvi vseh Jugoslovancov, ki so se borili za neodvisnost moje domovine.«

Kdo izmed nas, Špancev, bi mogel pozabiti, da so ti mladi jugoslovanski intelektualci in delavci, ki so se borili tudi na Manzanarosu, ustvarjalci države in voditelji socialistične Jugoslavije. Gospodje, odlikovanja, s katerimi vas odlikuje moja

vlada, predstavljajo ljudstvo Španije, vsega starega prijatelja, ki vam ta odlikovanja izroča.«

Do resolucije Informbiroja je tudi Cordon priznaval, da je Jugoslavija tudi po letu 1945. »nenehno delala za osvoboditev Španije«, kakor se je izrazil poslanik Mišanov. Cordon je prav tako priznaval, da je štiriletna borba jugoslovanskih narodov proti okupatorju edinstven vzgled drugim narodom, kakor je govoril na kongresu španskih borcev marca 1946. leta v Beogradu. Po resoluciji Informbiroja pa je spremenil svoje mišljenje — moral ga je spremeniti predvsem zaradi tega, ker živi v Pragi. Če bi bil »general«, bi ne bil izdal svojih jugoslovanskih borbovcv in bi ne bil vseh tistih, ki so priskočili na pomoč španski republiki in ki jih je še v marcu 1946. leta vabil v skupno borbo, ki naj bi privedla do tega, »da bi se prihodnji kongres španskih borbovcv lahko vršil v Madridu. Danes Cordon o tem molči, ker je tudi on med tistimi, ki razbijajo mednarodno enotnost, ki so že razbili narodnoosvobodilno gibanje v Grčiji, ki ga ogrožajo v Španiji in ki bi hoteli celo zbrisati z zemeljske površine socialistično Jugoslavijo.

Španski narod dobro ve, kdo so njegovi prijatelji, kdo njegovi sovražniki. Španski narod ne bo pozabil tistih, ki so se na njegovi strani borili za njegovo svobodo, kakor tudi ne bo pozabil tistih, ki so podpirali in še podpirajo Franca. Dopuščati in celo podpirati krvavi fašistični Franco režim v Španiji pomeni grobo in podlo negirati dolgoletno borbo, v kateri je padlo na milijone človeških življenj. Napadati FLRJ, najboljšega zaveznika Republike Španije, kakor to dela general Cordon, pa se pravi izdajati stvar svojega lastnega — španskega — naroda! I. K.

